

Anonüümseks muudetud versioon

Tölge

C-663/23 - 1

Kohtuasi C-663/23

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

9. november 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Landgericht Düsseldorf (Düsseldorfi esimese astme kohus, Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

24. oktoober 2023

Hageja:

UW

Kostja:

Etihad Airways P.J.S.C.

Landgericht Düsseldorf

Kohtumäärus

Kohtuasjas

UW, [...] Berliin,

hageja,

[...]

versus

Etihad Airways P.J.S.C., [...] Frankfurt,

kostja,

ET

[...]

tegi Landgericht Düsseldorf (Düsseldorfi esimese astme kohus)
22. tsiviilkolleegium
24. oktoobril 2023

[...]

kohtumääruse:

Menetlus peatatakse.

Euroopa Liidu Kohtule esitatakse ELTL artikli 267 esimese lõigu punkti b ja kolmanda lõigu alusel liidu õiguse tõlgendamise kohta järgmised eelotsuse küsimused:

1.

Kas lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 5 lõike 1 punkti a koostoimes artikli 8 lõike 1 punktiga a ja artikli 7 lõikega 3 tuleb tõlgendada nii, et reisija, kes on ostnud pileti tegutseva lennuettevõtja lennule mitte raha eest, vaid kasutades boonuspunkte teise lennuettevõtja loodud lojaalsusprogrammi raames, võib selle lennu tühistamise korral nõuda tegutsevalt lennuettevõtjalt lennupileti hinna tagasimaksmist rahas?

2.

Juhul kui vastus esimesele küsimusele on jaatav: kas lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 8 lõike 1 punkti a tähenduses lennupileti hinna, mille hüvitamist reisija võib nõuda rahas, kindlakstegemiseks võetakse sellistel juhtudel aluseks avalikkusele kättesaadav piletihind, millega tegutsev lennuettevõtja tühistatud lennu müüb, või kasutatud boonuspunktide (keskmine) väärtus?

Põhjendused:

I

Eelotsusemenetluse aluseks on järgmised asjaolud:

Hagejal oli kinnitatud broneering kostja 6./7. aprilli 2021. aasta lennule Düsseldorfist Abu Dhabi (Araabia Ühendemiraadid) kaudu Kairosse (Egiptus) (lennunumbrid: EY 24 ja EY 653).

Sellega seotud lennupileti ostis kaasreisija American Airlinesilt. Hageja pileti eest tasus kaasreisija American Airlinesi püsikliendiprogrammi 42 500 boonuspunktiga ning hageja maksis 81,60 USA dollarit maksude ja tasudena.

Eespool nimetatud lennu avalikkusele kättesaadav piletihind koos maksude ja tasudega on 8009,91 eurot.

2

Kostja tühistas selle lennu.

Hageja keeldus talle pakutud teekonna muutmisest ja nõudis 6. veebruaril 2021 kostjalt kasutatud boonuspunktide ja juurdemakse hüvitamist, määrates tähtajaks 15. veebruari 2021. Kostja makseid ei teinud ja viitas American Airlinesile.

22. veebruaril 2021 tegi hageja oma esindajale ülesandeks nõuet kontrollida ja esitada see kostja vastu kohtuväliselt. Selle eest esitas esindaja hagejale arve summas 850,00 eurot.

Kostja lasi lennuettevõtjal American Airlines kasutatud 85 000 boonuspunkti kaasreisija boonuspunktide kontole tagasi kanda.

Käesolevas kohtuasjas palub hageja

mõista kostjalt tema kasuks välja 8009,91 eurot, millele lisanduvad intressid [...], ja täiendavalt 850,00 eurot.

Kostja palub

jätta hagi rahuldamata.

Kostja leiab, et hageja võib äärmisel juhul nõuda boonuspunktide tagastamist, kuna lennu ostmiseks kasutati lennuettevõtja American Airlines boonuspunkte, mitte raha. Kuna kostja ei saa talle American Airlinesi boonuspunkte tagastada, peab hageja hüvitise saamiseks pöörduma American Airlinesi poole.

II

Hagi edukus sõltub otsustaval määral resolutsioonis ära toodud küsimustest.

Konkreetselt:

Kui hageja võib nõuda pileti ostuhinna tagasimaksmist rahas, ehkki ta ei ostnud piletit mitte raha, vaid boonuspunktide eest, on tal Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT 2004, L 046 lk 1; edaspidi „lennureisijate õigusi käsitlev määrus“) artikli 5 lõike 1 punkti a ja artikli 8 lõike 1 punkti a esimese taande kohaselt õigus nõuda kostjalt pileti ostuhinna tagasimaksmist summas 8009,91 eurot.

Kuna kostja tühistas broneeritud lennu, mille jaoks hagejal oli kinnitatud broneering, peab ta lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 5 lõike 1 punkti a ja artikli 8 lõike 1 punkti a esimese taande kohaselt hagejale hageja valikul seitsme päeva jooksul kogu pileti ostuhinna tagasi maksuma lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 7 lõikes 3 osutatud vahenditega.

a)

Hageja tasus pileti eest rahas vaid osaliselt, makstes 81,60 USA dollarit maksude ja tasude eest, ning kasutas ülejäänud osa eest tasumiseks kaasreisija American Airlinesi püsikliendiprogrammi 42 500 boonuspunkti.

Hüvitisnõude laadi ja suurust reguleerib lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 7 lõige 3, millele selge sõnaga viidatakse lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 8 lõike 1 punkti a esimeses taandes. Lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 7 lõike 3 kohaselt makstakse pileтите eest hüvitis sularahas, elektroonilise pangaülekanadena, pangakorralduse või pangatšekkidenä või kirjalikul kokkuleppel reisijaga reisisõkkides ja/või muudes teenustes. Selle kohaselt on küsitav, kas hageja võib nõuda kasutatud boonuspunktide väärtuse hüvitamist eurodes. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates tuleb sellele küsimusele vastata jaatavalt.

Sellega ei tohiks vastuolus olla asjaolu, et piletit ei ostetud alguses mitte rahalisi vahendeid kasutades, vaid boonuspunktide eest. Lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 7 lõike 3 selge sõnastuse kohaselt saab reisisõkkides ja/või muudes teenust, mille hulka kuulub ka boonuspunktide tagastamine, hüvitis maksta üksnes kirjalikul kokkuleppel reisijaga. Kuna siin hagejaga sellist kokkulepet sõlmitud ei ole, tuleb boonuspunktide väärtus hüvitada rahas.

Sellele ei tohiks vastu rääkida ka asjaolu, et lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 8 lõike 1 punktis a, mis viitab selgelt lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 7 lõikele 3, on lähtunud tavapärasest pileti eest raha maksmise juhtumist ning on jäetud tähelepanuta pileti ostuhinna tagasimaksmise juhtum boonuspunktide kasutamisel. Vastavalt lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 3 lõike 3 teisele lausele tunnistatakse lennureisijate õigusi käsitlev määrus selge sõnaga kohaldatavaks ka juhtudel, kui piletid on omandatud lennuettevõtja pidevate lendajate programmi või muu äriprogrammi alusel. Selliste programmide hulka kuuluvad ka boonuspunktidega lojaalsusprogrammid nagu American Airlinesi programm. See võimaldab järeldada, et määruse andja pidas käesolevat juhtumit selgelt silmas ning otsustas siiski lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 8 lõike 1 punkti a esimeses taandes sätestatud ostuhinna hüvitamisnõude raames viidata ilma piiranguteta artikli 7 lõike 3 hüvitamisvahenditele, et vältida sellistel juhtudel reisija jaoks ebamugavusi.

Seejuures tuleb eelkõige silmas pidada, et tihtipeale – nii on see ka käesoleval juhul: American Airlinesi lojaalsusprogrammi boonuspunkte saab kasutada ka kostja lendude jaoks – saab pidevate lendajate programmide boonuspunkte kasutada ka samasse lennuettevõtjate liitu kuuluvate teiste lennuettevõtjate lendude ostmiseks. Sellistel juhtudel ei saa tegutseda lennuettevõtja, kelle vastu on esitatud nõue, kanda reisija boonuspunktide kontole tagasi teise lennuettevõtja väljastatud boonuspunkte või saab seda teha üksnes suurte raskustega. Vältimaks seda, et tegutseda lennuettevõtja saaks sellistel juhtudel suunata lennureisija hüvitise saamiseks lojaalsusprogrammi loonud lennuettevõtja juurde, on määruse

andja seetõttu ilmselt otsustanud ka neil juhtudel alati anda reisijale õiguse nõuda hüvitist rahas.

See on kooskõlas ka lennureisijate õigusi käsitleva määrusega taotletud eesmärgiga tagada lennureisidel reisijate kaitstuse kõrge tase. Lisaks on Euroopa Kohus otsustanud seoses õigusega saada hüvitist lennureisijate õiguste määruse artikli 7 lõike 1 alusel, et lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 7 lõiget 3 tuleb tõlgendada laialt, et tagada reisijate kaitstuse kõrge tase (vt Euroopa Kohtu 3. septembri 2020. aasta kohtuotsus Delfly/Smartwings Poland, C-356/19, [...]: reisija võib nõuda hüvitise tasumist mitte eurodes, vaid oma elukohas kehtivas omavääringus).

Isegi kui American Airlinesi boonuspunktide programmi lepingutingimuste kohaselt oleks boonuspunktide väärtuse hüvitamine rahas välistatud ja ette oleks nähtud ainult boonuspunktide tagasikandmine reisija kontole, oleks see säte vastavalt lennureisijate õigusi käsitleva määruse artiklile 15 kehtetu, kuna sellega piirataks lubamatult hageja õigusi, mis tulenevad lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 5 lõike 1 punktist a, artikli 8 lõike 1 punkti a esimesest taandest ja artikli 7 lõikest 3. Lisaks saab lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 13 kohaselt tegutsev lennuettevõtja nõuda kahju hüvitamist teiselt lennuettevõtjalt, kes boonuspunktid oli andnud.

b)

Hageja taotletava summa suurus on 8009,91 eurot. Seejuures on vastavalt hageja väitele, mida ei vaidlustatud, tegemist hinnaga, mida hageja oleks pidanud maksma lendu broneerimise eest vabal turul. Boonuspunktidel on väärtus vaatamata sellele, et need ei ole kaubeldavad, sest reisija saab neid kasutada boonuspunktide programmi raames pakutavate kaupade või teenuste eest tasumiseks (vt Bundesgerichtshofi (liitvabariigi kõrgeim üldkohus) 1. märtsi 2023. aasta otsus IV ZR 112/22, r + s 2023, lk 448, 449, punkt 14). Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab asjakohaseks võtta vastavalt hageja seisukohale boonuspunktide väärtuse kindlakstegemisel aluseks see hüpoteetiline ostuhind.

Mingisugust boonuspunktide objektiivset väärtust ei saa aluseks võtta. Kasutatud boonuspunktide väärtus varieerub sõltuvalt lendudest, mille jaoks punkte kasutatakse. Punktide kasutamine võib reisija jaoks osutuda vahel soodsamaks ja vahel ebasoodsamaks sõltuvalt sellest, milline lend punktide eest broneeritakse, kusjuures kallimate kauglendude puhul on punktide väärtus reeglina kõrgem kui tavaliste lühi- ja keskmise pikkusega lendude puhul. Praktiliselt ei oleks aga võimalik ega reisija jaoks ka mõistlik püüda siin kindlaks määrata boonuspunktide mingit laadi „keskmist väärtust“, näiteks reisija eelneva lennukäitumises alusel või keskmise boonuspunktikliendi käitumise alusel. Reisija jaoks on boonuspunktide väärtus kasutamisel täiesti läbipaistmatu. Üldjuhul ei ole ta teadlik lennuettevõtja vastavatest arvutustest ega samasse lennuettevõtjate liitu kuuluvate teiste lennuettevõtjatega sõlmitud kokkulepetest, mis käsitlevad boonuspunktide

aktsepteerimist lendude broneerimisel. Hageja väite kohaselt, mida ei ole vaidlustatud, kasutab ta punkte regulaarselt väga kallite lendude jaoks. Kõnealuse lennu broneerimisega Düsseldorfist Abu Dhabi kaudu Kairosse 6.-7. aprillil 2021 42 500 boonuspunkti eest, fikseeriti kasutatud boonuspunktide „konkreetses“ väärtuseks hüpoteetiline hind, millega vastavat lendu pakutakse vabal turul. Lennu hilisema tühistamisega ei saa hagejalt enam seda eelist ära võtta. Kui lennuettevõtja loob klientide hoidmise ja turundusega seotud põhjustel sellised boonuspunktide programmid ja reisija kasutab neid punkte lennu broneerimiseks, peab lennuettevõtja asjaomase lennu tühistamise korral pidama kinni selle lennubroneeringu jaoks fikseeritud boonuspunktide väärtusest, eriti kuna bonusprogrammi aluseks olev arvutus on reisija jaoks täiesti läbipaistmatu.

Kostja väide, et ta on vahepeal lennu jaoks kasutatud boonuspunktid broneeringu teinud kaasreisija boonuspunktide kontole tagasi kandnud, on ebaoluline. Ühest küljest ei too tagasikanne kaasreisija kontole endaga kaasa hageja vara suurenemist. Teisest küljest saab – nagu märgitud – pileti eest hüvitise maksmine muul kujul kui rahas vastavalt lennureisijate õigusi käsitleva määruse artikli 7 lõikele 3 toimuda üksnes reisija kirjalikul nõusolekul. Sellist nõusolekut ei ole, mistõttu ei kaasne boonuspunktide tagasikandmisega nõude täitmine, vaid see on kasutu. Kostja ei saa „tekitada fakte“, tagastades kasutatud boonuspunktid hagejale või tema kaasreisijale nende tahte vastaselt.

c)

Lennureisijate õigusi käsitleva määruse tõlgendamine ei ole eespool tõstatatud küsimuste puhul nii ilmselge, et õige tõlgendustulemuse saaks kahtlusteta tuletada lennureisijate õigusi käsitleva määruse tekstist ja Euroopa Kohtu varasemast praktikast. [...]